

A GHB használati mintázata és kockázatai, valamint szerepe a szexuális bűncselekményekben.

Kapitány-Fövény Máté

ELTE Pszichológiai Intézet
Klinikai és Addiktológiai Tanszék

Néhány szó a GHB-ról

- A GHB-t (*gamma-hydroxybutyrate*) Henri Laborit izolálta 1960-ban
- A GHB könnyen átlép a vér-agy gáton, így váltva ki szedatív, hipnotikus hatást (A GABA_B receptorok stimulációja révén)
- A GHB természetes formában is előfordul az emlősök szöveteiben (elsősorban az agyszövetben)
- Használták:
 - **Altatásban**
 - Terápiás céllal:
 - **Narkolepszia**
 - **Alkoholdependencia**
 - **Opiátdependencia**

A GHB karrierje a drogpiaccon

- Az 1980-as években a GHB-t még legálisan árulták ét
stí

A GBL könnyű hozzáférhetősége rizikófaktor:

Még némelyik körömlakklemosóban is
azonosítható

- Az (ora)
- A
Fo

A GHB használat lehetséges veszélyei

- Függőséget okozhat
- Krónikus és ismételt használata Wernicke-Korsakoff szindróma kialakulásához vezethet (lásd: alkohol)
- Számos igazságügyi-toxikológiai tanulmány alapján is elmondható, hogy a GHB halált okozhat.

A GHB szerepe a szexuális- és vagyonelleni bűncselekményekben

Szexuális visszaélések

- Németh, Kun és Demetrovics (2010) szisztematikusan átvizsgálták a drog segítségével elkövetett szexuális visszaélések irodalmát, és 1961 és 2009 között 11 olyan tanulmányt találtak, amiben a GHB szerepet játszik valamilyen szexuális visszaélésben:
 - A GHB-t a szexuális támadások 0,2-4.4%-ában azonosították
 - Ez nem arra utal, hogy a GHB-t elsősorban randidrogként használnák, noha nem szabad elfeledni, hogy valóban használják úgy is!
 - Számos más drogot használnak szexuális visszaélés céljából, némelyiket sokkal gyakrabban is, mint a GHB-t.

A GHB szerepe a szexuális- és vagyonelleni bűncselekményekben

Vagyonelleni bűncselekmények

- 2009, 2010 és 2011 során 254 GHB-hoz köthető eset volt a Péterfy Sándor Utcai Kórház Klinikai Toxikológiai Osztályán
- GHB-hoz köthető vagyonelleni bűncselekmény 28 esetben (11, 6%) fordult elő

Ez arra utal, hogy a GHB-t nagyobb valószínűséggel használják vagyonelleni bűncselekmény, mint szexuális erőszaktevés céljából (8 esetben fordult elő szexuális visszaélés = az esetek 3.3%-a

Minta

- 48 GHB használó, a Toxikológiai Osztály betegei, illetve egyetemi hallgatók ismerősei

Elemzés		48
Átlagéletkor		26.2
Nemi eloszlás	Férfi	75%
	Nő	25%
Lakhely	Budapest	56.3%
	Más város	31.3%
	Falu, község	12.5 %

**Az első GHB használat
jellemzői
(Hol, mikor, kivel, honnan?)**

ELSŐ GHB használat

HOL?

Szórakozóhelyen

Házibuliban

Otthon

Kocsma, bár

MIKOR?

**Első használat
átlagéletkora**

~ 22 év

ELSŐ GHB használat

KIVEL?

Több baráttal

Egy baráttal

} ~ 90%

Partnerrel

Ismeretlen személyekkel

**BESZERZÉS
MÓDJA**

Ingyen (>90%)!

Pénzért

KITŐL?

Közeli baráttól

Ismerőstől

} ~ 80%

Ismeretlen személytől

**Milyen hatással van a GHB a
használó szexuális életére?**

Jelenlegi GHB használat

Hol használsz általában GHB-t?

A használat helyszíne	Hány fő?	Az esetek hány százalékában? (0-100%)
Házibuli	32	54.8%
Diszkó, parti	34	52.9%
Otthon	14	45%
Más helyen	13	23.5%

A házibulik izoláltabbak, mint a profi módon szervezett partik a szórakozóhelyeken

→ A házibulikakat így még nehezebb monitorozni (számos pletyka, hír a GHB-hoz köthető orgiákról)

A GHB tipikus testi és szubjektív hatásai

Leggyakrabban említett hatások

Kellemes hangulat

Gondtalanság

Fokozott szexuális vágy

Nyugalom, ellazultság

„Részegség” érzése

Másokhoz való közelség érzése

Bénultság, tompultság

Fokozott érzékenység

Kiélesedett percepció

Energikusság

A GHB tipikus testi és szubjektív hatásai

Leggyakrabban említett hatások

Kellemes hangulat

Gondtalanság

Fokozott szexuális vágy

Nyugalom, ellazultság

„Részegség” érzése

Másokhoz való közelség érzése

Bénultság, tompultság

Fokozott érzékenység

Élesebb észlelés

Energikusság

A GHB tipikus testi és szubjektív hatásai

Leggyakrabban említett hatások

Kellemes hangulat

Gondtalanság

Erősített szexuális vágy

**Ez a két hatás szorosan köthető
a használó szexuális életéhez**

Élesebb észlelés

Energikusság

A GHB direkt hatása a szexuális életre

A GHB ténylegesen kihat a használó szexuális életére (pl. szexuális gátlástalanság kiváltásával)

Valószínű, hogy a GHB elsősorban nem a szexuális visszaélések során játszik szerepet, hanem a használók számára abban nyújt segítséget, hogy szexuális életüket feldobják, intenzívebbé tegyék, stb.

Diszkusszió I.

- A GHB használat Magyarországon egyrészt a rekreációs szcénában terjedt el, másrészt viszont megjelent az izoláltabb helyszíneken való fogyasztás is (lásd: **házibulik**)
- A GHB-nak ez az izolált használata még nehezebben beazonosíthatóvá teszi a használókat
 - Fokozottan nehezzé válik a GHB használat monitorozása és kontrollálása.
- A szórakozóhelyeken kivitelezett ártalomcsökkentő programok tervezésekor külön figyelmet érdemelnek a GHB használat akut veszélyei:
 - Pl. bénultság, eszméletvesztés, emlékezetkiesés, stb.

Diszkusszió II.

- A GHB preferált, a használók számára pozitív hatásain túl számos negatív, kellemetlen hatásról is beszámoltak a használók (GHB ambivalens megítélése)
- A GHB markáns hatást gyakorolhat a használók szexuális életére (pl. **szexuális gátlástalanság** előidézésével)
- Valószínűsíthető, hogy az esetek többségében a GHB használat egyik célja a használó szexuális életének feldobása
 - Gyakrabban, mint visszaélés céljából való alkalmazása!

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!